

**Δρ Παναγιώτης
Ανδρέου**

Αναπληρωτής Καθηγητής
Χρηματοοικονομικών
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Πρόεδρος
Financial Wellbeing Institute

panayiotis.andreou@cut.ac.cy
+357 25002286

@pandreou77
/Panayiotis-andreou
www.pandreou.com

#FinancialLiteracyCY
#FinancialWellbeingCY

Η Σημασία της Χρηματοοικονομικής Αλφαβήτας

Στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, οι πολίτες (προ)καλούνται σε καθημερινή βάση να διαχειριστούν πολύπλοκες οικονομικές αποφάσεις. Πέρα από την ενεργό δράση τους μέσα στην οργανωμένη κοινωνία που ζουν, οι πολίτες αλληλοεπιδρούν και σε οικονομικά ζητήματα με άλλα άτομα και οργανισμούς μέσα από τις διάφορες ιδιότητές τους, όπως αυτές του καταναλωτή, αποταμιευτή και επενδυτή. Ακόμα και άτομα νεαρής ηλικίας πρέπει να θεωρούνται ως οικονομικά ενεργοί πολίτες, επειδή λαμβάνουν σοβαρές αποφάσεις που επηρεάζουν ουσιαστικά το μέλλον τους. Τέτοιες αποφάσεις δύναται να αφορούν στη χρηματοδότηση των σπουδών τους, στη διαχείριση του προσωπικού τους προϋπολογισμού, στον τραπεζικό οργανισμό που θα επιλέξουν να συνεργαστούν, στα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες που θα αποφασίσουν να αγοράσουν, κλπ.

Αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι η επαρκής γνώση οικονομικών εννοιών και η δεξιότητα αξιοποίησής τους αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο στη λήψη ορθών αποφάσεων, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη χρηματοοικονομική ευημερία των ενεργών πολιτών και την προστασία τους από οποιαδήποτε μορφή οικονομικής εκμετάλλευσης. Επιπλέον, τόσο σε πολιτικό όσο και σε τεχνοκρατικό επίπεδο, αναγνωρίζεται πως οι προαναφερθείσες πτυχές που χαρακτηρίζουν το επίπεδο του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού των πολιτών, αποτελούν τα απαραίτητα συστατικά στοιχεία για την οικονομική ενδυνάμωσή τους, τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την επίτευξη μακροπρόθεσμης οικονομικής ευημερίας σε κοινωνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, τα αποτελέσματα από τις πρόσφατες έρευνες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), δείχνουν ότι τα χρηματοοικονομικά εγγράμματα άτομα (σε σχέση με χρηματοοικονομικά αναλφάβητα άτομα) έχουν διπλάσιες πιθανότητες να εργοδοτούνται, σχεδόν τρεις φορές περισσότερες πιθανότητες να κερδίσουν μισθούς ψηλότερους από τον διάμεσο μισθό και τείνουν να έχουν καλύτερο βιοτικό επίπεδο .

Λόγω της σημαντικότητας του θέματος, που επηρεάζει με καταλυτικό τρόπο την μακροπρόθεσμη ατομική χρηματοοικονομική ευημερία του κάθε ενεργού πολίτη, ο Ο.Ο.Σ.Α υπογραμμίζει την αναγκαιότητα διενέργειας μελετών σε συστηματική βάση για την καταγραφή του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, εφόσον αποτελεί ένα οξύ κοινωνικό πρόβλημα στο σύγχρονο Δυτικό Κόσμο. Τέτοιες μελέτες είναι ουσιαστικής σημασίας, επειδή μόνο μέσα από την σφυγμομέτρηση και κατανόηση του πιθανού προβλήματος του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού μπορούν να προκύψουν μέτρα και πολιτικές οι οποίες θα συμβάλουν αποτελεσματικά στην περαιτέρω μόρφωση και προστασία των ενεργών πολιτών.

Στην περίπτωση της Κύπρου και σε αντίθεση με το εύρος και βάθος των ερευνών που έχουν γίνει μέχρι στιγμής για πολλές άλλες ανεπτυγμένες χώρες τα τελευταία 10 χρόνια, δυστυχώς δεν υπήρξε η ίδια προσπάθεια. Η πρώτη μελέτη που να επικεντρώνεται στο πρόβλημα του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού στα πρότυπα που ορίζει ο Ο.Ο.Σ.Α. διεξήχθη την περίοδο 2016-2017 από το

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και κάλυψε 880 Κύπριους φοιτητές οι οποίοι φοιτούν στα πέντε μεγαλύτερα πανεπιστήμια του τόπου μας (δύο δημόσια και τρία ιδιωτικά) προερχόμενοι από διαφορετικούς κλάδους σπουδών. Οι φοιτητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν στις βασικές έννοιες σχετικές με τον υπολογισμό επιτοκίου συν το κεφάλαιο και τον ανατοκισμό, τον πληθωρισμό και τις συνέπειες του, τη σχέση μεταξύ κινδύνου και απόδοσης, καθώς και τη διαφοροποίηση επενδυτικού κινδύνου. Συνολικά, από τα επιστημονικά ευρήματα της έρευνας διαφαίνεται ότι ο χρηματοοικονομικός αναλφαριθμητισμός είναι ένα υπαρκτό πρόβλημα ανάμεσα στους Κύπριους φοιτητές εφόσον χαρακτηρίζει το 60% των ερωτηθέντων.

Τα πορίσματα της μελέτης κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου αφού το εν λόγω πρόβλημα ελλοχεύει πολλούς κινδύνους και αποτελεί απειλή στη χρηματοοικονομική ευημερία τόσο των ιδίων των φοιτητών όσο και της κοινωνίας στην οποία ζουν και ενεργούν. Μια σημαντική σύσταση αυτής της μελέτης αφορά στην ανάγκη ώστε να υπάρξει άμεσα προγραμματισμός και σχεδιασμός από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για υιοθέτηση της κατάλληλης χρηματοοικονομικής επιμόρφωσης στους μαθητές των λυκείων με την εισαγωγή μαθήματος «Βασικών Γνώσεων και Πρακτικής Χρηματοοικονομικής (Personal Finance)», σε όλες τις κατευθύνσεις σπουδών. Το περιεχόμενο αυτού του μαθήματος θα δίνει τις απαραίτητες γνώσεις και μέσα από πρακτικές εφαρμογές θα συμβάλει στο να αναπτύξουν οι μαθητές τις απαραίτητες δεξιότητες και να καλλιεργήσουν την κατάλληλη στάση χρηματοοικονομικής συμπεριφοράς.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ανταποκρινόμενη στην ανάγκη περισσότερης μελέτης και έρευνας, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σε συνεργασία με το ΤΕΠΑΚ και το Durham University Business School διεξάγει αυτή την περίοδο παρόμοια έρευνα σε παγκύπρια βάση. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας αναμένονται να ανακοινωθούν προς το τέλος του 2018 και τα συμπεράσματά της θα βοηθήσουν τους αρμόδιους φορείς να ιεραρχήσουν προτεραιότητες και να χαράξουν πολιτικές και δράσεις για επίλυση αυτού το σοβαρού προβλήματος.